

ДАБАР

ГОДИНА 2004.

ВАНРЕДНИ БРОЈ 3

ЕПАРХИЈА ДАБРОБОСАНСКА - БИЛТЕН МАНАСТИРА ДОБРУНА

200 ГОДИНА ПРВОГ СРПСКОГ УСТАЈКА
1804 - 2004.

МАНАСТИР ДОБРУША 28 - 29. 09. 2004.

КАРАЂОРЂЕ ПЕТРОВИЋ (око 1760 - 1817)

Ђорђе Петровић, вожд народа српског - врховни вођа устаника, назван од Турака Карађорђе (Црни Ђорђе), родио се око 1760. године у Шумадији у селу Вишевцу. Бавио се трговином, хајдуковао и често долазио у сукоб са Турцима. Учествовао је као добровољац у аустријско-турском рату (1788-1791) на страни Аустрије, а потом и у народној војсци Хаџи-Мустафа паше, у борби против јаничара.

На збору у Орашцу 1804. године изабран је за вођу устаника. Као стратег и командант испољио је изузетне војничке способности. Најважнији бојеви против Турака добијени су захваљујући, пре свега, његовој одлучности, храбрости и умешном командовању.

На челном месту државне управе, старао се да обезбеди јединство власти и самосталност Србије.

После војног слома 1813. године склонио се у Аустрију, а доцније прешао у Русију, где је као непомирљиви борац против Турака прихватио идеје грчких хериста о заједничкој борби хришћанских народа на Балкану за национално ослобођење.

Вратио се у Србију 1817, али је по наређењу кнеза Милоша Обеновића, који је сматрао да није угодно време за борбу, убијен 25. јула те године.

СИМБОЛИ СЛОБОДЕ, МИРА И ПРАВДЕ

У Манастиру Добруну, 28. и 29. августа ове године, одржана је је централна прослава 200-годишњице Првог српског устанка у Републици Српској. Ово велико народно славље, које је започело светом архијерејском Литургијом у порти манастира Успења Пресвете Богородице, на Велику Госпојину, имало је двоструки повод: два века од Првог српског устанка и 785 година од добијања самосталности Српске цркве. Служио је његово високопреосвештенство митрополит дабробосански Г. Николај, уз саслужење 10 свештеника и три ђакона. Међу присутнима су били и српски члан Предсједништва БиХ Борислав Паравац и амерички бизнисмен српског порекла Слободан Павловић.

После свете Литургије, пригодне беседе и сечења славског колача митрополит Николај је, у присуству великог броја верника, освештао трпезарију највећег конака у Добруну, Музеј Првог српског устанка, Параклис посвећен светом апостолу Андреју Првозваном и брату светог апостола Петра, Галерију слика умјетничког братства Добрун и чесму посвећену Пресветој Богородици, која се налази на улазу у порту комплекса Манастира у Добруну. Његово високопреосвештенство освјештао је и новоизграђени пјешачки мост на ријеци Рзав, у близини манастира, дуг око 60 и широк око четири метра, чију је градњу финансирала породица Павловић. Поздрављајући све присутне г. Слободан Павловић је рекао „да су манастири грађени поред ријека и језера одувијек били симбол и извор духовног живота“, додавши да је „бистра, мала ријека Рзав поред манастира од данас љепша и богатија, јер је премоштена“.

Осим моста, који је пројектовао инг. Мирослав Нешковић, породица Павловић поклонила је манастиру водовод у дужини од 4700 метара.

По доласку Његове Светости Патријарха српског Г. Павла, архијереја Српске Православне Цркве и Њихових Краљевских Височанстава, у вишеградском Дому здравља одржана је кратка свечаност. Принц Александар Други Карађорђевић и принцеза Катартина директору Дома здравља Јасни Видаковић уручили су инкубатор за породилиште, ЕКТ

апарат и дефибрилатор, односно апарат за реанимацију.

Уручивању овог вриједног поклона у медицинској опреми присуствовао је и Његова светост патријарх Павле који је похвалио обичај дарежљивости код српског народа, посебно ако су дарови намијењени узгоју његових најмлађих синова и кћери, као и лијечењу становништва. Уручивању поклона присуствовао је и митрополит дабробосански Николај и министар здравља у Влади РС Марин Кватерник.

Током поподнева у Центру за културу у Вишеграду одржано је књижевно вече, на коме су представљена књижевна дела: Зборник радова са научног скупа о Првом српском устанку, Поезија о Првом српском устанку аутора др Љубомира Зуковића и Шематизам епархије дабробосанске аутора проф. др Предрага Пузовића. У истом центру навече је одржан концерт војног оркестра, а затим и свечана академија. Скуп је поздравио председник Народне скупштине Републике Српске г. Душан Стојичић, који је том приликом, између осталог, рекао: „Окупљени поводом два века од почетка српске националне револуције, догађаја који својом грандиозношћу надилази националне оквири, ми смо из перспективе садашњег тренутка, овде и сада, дужни себи поставити питање: Где смо и докле смо у протеклих две стотине година стигли у борби за државност српског народа и да ли смо, како у једној од својих мудрих проповеди недавно рече Његова Светост Патријарх српски Г. Павле, као народ коначно одрасли до нивоа захтева и потреба садашњег времена?“

*

Другог дана прославе, у недељу 29. августа, свету Архијерејску Литургију служио је Његова светост патријарх српски Г. Павле, уз саслужење његовог високопреосвештенства митрополита дабробосанског Г. Николаја, и епископа: зворничко-тузланског Г. Василија, банатског Г. Никанора, шумадијског Г. Јована, врањског Г. Пахомија, милешевског Г. Филарета, будимљанско-никшићког Г. Јоаникија, липљанског Г. Теодосија, хумског Г. Максима, дремвицког Г. Марка, и уз присуство епископа бихаћко-петровачког Г. Хризостома и великог броја свештеника и ђакона. Такође, Литургији су присуствовали: председник Републике Српске г. Драган Чавић, члан Председништва Босне и Херцеговине г. Борислав Паравац, председник Скупштине Републике Српске г. Душан Стојичић, председник Владе Републике Српске г. Драган Микеревић са министрима Владе Републике Српске, принц Александар Други Карађорђевић и принцеза Катарина, врховни рабин у Босни и Херцеговини Јозеф Атијас, председник Владе Републике Србије др Војислав Коштуница, савезни министар одбране Државне Заједнице Србије и Црне Горе г. Првослав Давинић,

министар за капиталне инвестиције у Влади Републике Србије г. Велимир Илић, министар вера у Влади Републике Србије г. Милан Радуловић и више десетина хиљада верника из Србије, Босне и Херцеговине и Црне Горе.

У служењу литургије учествовали су и свештеник Јеремија Старовлах и његов син вјероучитељ Александар, са Пала, које су првог априла тешко повриједили припадници СФОР-а. Они су на прославу у Добрун дошли из Бање Ковиљаче, гдје су били на рехабилитацији.

Његова Светост Патријарх Павле је у пригодној бесједи на светој Литургији, поводом великог јубилеја подсетио на ослобађање Цркве и српског народа од 500 година ропства.

„Бог ће нам помоћи да будемо достојни вјере православне, а чувати слободу, мир и правду свима нам је задатак сада и свагда“, нагласио је патријарх.

После свете Литургије члан Предсједништва БиХ Борислав Паровац отворио је Карађорђевог конак у коме се налазе Музеј Првог српског устанка, Музеј дабробосанских митрополита, Галерија умјетничког братства манастира Добрун и капела посвећена светом Андреју Првозваном. Том приликом проф. др Радош Љушић је, између осталог, рекао: „Не само у доба Карађорђа, него и данас, није лако бити први међу Србима. Вожд је терет првог међу Србима поносно изнео. Зато се и каже да је био класична епска личност херој и војсковођа. Његова слабост осећала се у неизграђеној политичкој доктрини, али њу је наткрилио јаком нити државотворца васкрсника обновљене Србије. Као такав, он је херојским путем усмерио ток српске историје. Иако је држава Првог српског устанка привремено подлегла турској сили 1813. године, остала је идеја Васкрса државности, враћено је достојанство народу ...“

После отварања музеја одржана је свечана академија на којој је Његово Краљевско Височанство открио споменик Карађорђу. Том приликом је, сем осталог, рекао: „Срећан сам што сам данас овде са вама, у манастиру Добрун, у Републици Српској. Стојимо поносно испред овог величанственог споменика мом великом претку Карађорђу. Данас се морамо сетити и свих оних и читавог овог краја, који су изгубили своје животе у недавним временима“

Споменик вођи Првог српског устанка, висине 4, 20 метара и тежине 1350 килограма, ауторско је дјело вајара Светозара и Светомира Радовића из Београда.

Обраћајући се присутнима на свечаној академији Митрополит Дабробосански Николај је рекао:

„Данас се у Републици Српској обележава 200-годишњица Првог српског устанка. То је догађај, када се враћамо скупу у Орашцу, на коме је Ђорђе Петровић Карађорђе изабран за вођу и обновио српске државности. Било је то на Сретење, 1804. године. Карађорђе је важио за узорног домаћина,

првог у свему: на бојном пољу јунака коме није било равна, увек у покрету и на челу у бојним редовима. Од оружја се није одвајао, вешто је њиме руковао и зналачки га користио.

Имао је велики углед. Од њега су страховали и Срби и Турци. Најзаслужнији је у стварању снажне војске, 60.000 оружника, а у биткама је побеђивао знатно бројније и наоружаније противнике.

У вишезначајним победама, ослобођена је велика српска територија, обезбеђена подршка Русије и, понекад, Аустрије. Створено је револуционарно буђење хришћанских народа на Балкану, и код Грка подигнут устанак 1821. године.

На врхунцу моћи, 1809. године, Карађорђе пише: „Некада сам вас молио да у тешкоћама не губите наду, да се не плашите надмоћнијег непријатеља, јер се они боре за власт, а ми за слободу. Сада вам поручујем: пазите да вас не занесе велика срећа победе.“

На дринском фронту наређује офанзиву, која се успешно окончава, а било их је више. Била му је намера да 1807. године пређе Дрину у Вишеграду, и упути се према Сарајеву, али су га догађаји у Поморављу одвели тамо.

Август 23., утиснуо је на браниоце Делиграда печат подвига и бесмртности, а када им је нестала сва муниција, попели су се на беду и ту, хладним оружјем одбијали јуриш непријатеља. Најзад, преморени дух тела је подлегао, и они су клонули под бесним мачевима и ножевима непријатеља, завештавајући потомству своју славу и остављајући ре- дак пример, како су и српски борци били достојни да

буду стављени уз бок с јунацима из Термопила и Сигета.

У многим биткама, у којима је Карађорђе издавао најцелисходније наредбе, сопственим примером је подизао дух војске. Већ ова црта сведочи о његовом војничком таленту, о духу који се не повија под ударцима судбине. Миленко Вукићевић, у својој другој књизи „Карађорђе“, наводи речи Алије Гушанца: „Храбри Ђорђе! Твоје су победе заиста необичне и дивне, и то је, заиста, једини пример да је раја победила војске мојега султана и господара.“

Митрополит Стеван Стратимировић вели: „Карађорђе је освојио људе карактером пуног, часног и мислећег човека.“ „Својим јунаштвом и мудрошћу, спасавао је народ и земљу од пропасти много пута. Крвљу и знојем стекао је право на поштовање, уважавање и захвалност својих земљака,“ пише Прозоровски, 1808. године.

Наполеон, такође, даје оцену о Карађорђу: „Лако је мени бити велики с нашом искусном војском и огромним средствима. Али далеко на југу, на Балкану, постоји један војсковођа, изникао из простог сељачког народа, који је, окупивши око себе своје чобане, успео да, без оружја и само с трешњевим топовима, потресе темеље Османског царства, и тако ослободи свој поробљени народ од туђег јарма. То је Црни Ђорђе, њему припада слава највећег војсковође.“

Тако, у знак благодарности, данас открисмо овај споменик и отворисмо Карађорђевог конак, Музеј Првог српског устанка, помоливши се Богу живом за њега и све његове сатруднике у овом великом историјском догађају, све ово предајући нашим млађим поколењима у надлежност за даља стваралаштва, добра и корисна српском народу. Исто тако, отварањем Музеја митрополита дабробосанских, обележисмо 785-годишњицу ове Епархије и добијање самосталности Српске цркве 1219. године.

Нека је слава и хвала Вожду Карађорђу и свима устаницима, који са Карађорђем чинише све најбоље за Српски народ и шире од тога.“

Присутнима се обратио и Драган Микеревић, премијер РС: „Двијестоту годишњицу од Првог српског устанка данас обиљежава и српски народ у Босни и Херцеговини, овдје у вјековном Добруну. Ово је доказ више да Карађорђева буна јесте велика

историјска чињеница за сваког Србина, ма гдје живио. Било да је у Србији, Црној Гори, Босни и Херцеговини, Америци, Аустралији, Канади..., он ће са поносом да се одреди према свом националном имену и својој националној припадности.

Данас славио завјет вјечно живих предака: Светог Саве, Светог Симеона и Светог кнеза Лазара, који се као налог, императив и пресудна енергија пренио и на Вожда и његово устаничко доба. Није без разлога тадашња просвјетитељска Европа устаничко доба у Србији између 1804. и 1813. године окарактерисала као Српску револуцију. Јер, заиста, посматрано из ове историјске перспективе, Карађорђева буна у зиму 1804. године, генерисала је све касније најважније догађаје модерне историје јужнословенских народа. На симболичан начин, Први српски устанак био је претеца цијеле наше историје 19. и 20. вијека. Ту историју, тешку и крваву, устанак је назначио хладних фебруарских дана 1804. године у Орашцу.

Ношена на крилима ратничких побједа, идеја националног ослобођења стигла је и на границе Босне и Херцеговине, управо овдје близу обала Дрине, када је Карађорђе са својим војводама имао намјеру да устанички пламен пренесе на све српске земље. Покушао је, али није успио. У укупном односу политике и ратних игара европских и тадашњих свјетских сила, тај покушај је осуђен. Али, идеја националног ослобођења и уједињења остала је жива у народу. Та идеја коначно је и остварена уједињењем 1918. године, након више од 100 година од Карађорђевог проласка кроз овај добрунски крај.

Историја и књижевност и данас покушавају да дају одговоре на бројна питања која се односе на саму Карађорђеву личност и тадашњи укупни друштвени контекст на Балкану, али су већ и његови савременици, међу којима је био и сам Наполеон Бонапарта, дали позитивну оцјену његове личности. Тако Наполеон за њега у једном писму признаје да је „бољи војсковођа“. Велико је и огромно то признање за српског Вожда, посебно када га даје једна од најпознатијих личности свјетске историје уопште. За српски народ, то је својеврсно признање националног генија и самобитности.

И, заиста, свако па и површно загледање у то доба, изнијеће нам сву тежину Вождове личности, разапете између његове огромне националне самосвијести да се српска држава мора ослободити, обновити и територијално уредити, и интереса више европских сила премрежених на истој територији. Ако то схватимо, биће нам јасније и Наполеоново признање, али и Вождова пријекост и окрутност о којој постоје бројна свједочења. Могло би се рећи да историјски усуд Кнеза Лазара није мимоишао ни Карађорђа.

Највећи резултат Карађорђевог, одмах за њом и Милошеве буне, јесте држава и то је оно што је остало трајно. То је историјска тековина која остаје у наслеђе сваком Србину и свакој Српкињи, ма гдје да живе.

Дилеме, које су се могле у посљедње вријеме чути, а које се заједно своде на питање: „А зашто ми у Босни и Херцеговини да славио један историјски догађај из друге државе?“, за нас не постоје. То су лажне дилеме, а користе их они који желе да трајно поцијепују биће српског народа. Такви покушаји актуелни су и у посљедње вријеме. Они који покушавају да прикажу српски народ као нелојалан Босни и Херцеговини, а Републику Српску као генератор свих проблема, једноставно, бацају прашину у очи и свом и другим народима. А понајвише се труде да збуне и дезинформишу међународну јавност.

Српски народ у овој земљи је конститутивни народ и то је загарантовано Уставом и законским актима ове земље. Срби, заједно са сруга два народа, желе и изграђују бољу будућност ове грађанским ратом погођене земље. Српски народ поштује и цијени своју историјску и културну баштину, али уједно дубоко поштује вјеру, културну и политичку традицију других народа.

Али, исто тако, Срби у Босни и Херцеговини добро познају природу свог националног бића и сматрају да су односи са својим сународницима у матици од виталног значаја, не само за нас, већ и за друге народе на овом подручју и представљају велику предност за цијели регион југоисточне Европе.

И зато смо данас у Добруну, овдје, на само десетак километара од границе Србије, и близу тромеђе. Да покажемо да на почетку 21. вијека границе на Балкану не смију раздвајати људе и културе, нити

државе и цивилизације. Границе, као што је ова поред Добруна, могу само да нас вежу, спајају и да нам омогуће нови просперитет и нове видике. То је, сугурни смо и била Карађорђева жеља далеке 1804. године.

На овим одређењима и са овим погледима, поздрављам вас у име Владе Републике Српске и изражавам своју велику радост што данас можемо угостити духовну, интелектуалну и политичку елиту српског народа у цјелини.“

Председник РС Драган Чавић у свом обраћању је рекао: „У историји Европе почетак деветнаестог вијека обиљежиле су двије револуције, француска и српска. Француска револуција је изнедрила пресудан корак према парламентаризму и демократизацији нове Европе, а српска револуција

је значила први корак ка коначном враћању граница између Европе и оријента на географске границе Европе и Азије. Када је 1804. године Карађорђе Петровић у Орашцу изабран за вођу устанка, након више од четири вијека Турске окупационе власти над цијелим Балканом, почео је историјски процес оружаног отпора народа Балкана Отоманском поробљивачу, који је на крају за резултат имао враћање границе између европских и оријенталних цивилизација са Дунава у Малу Азију.

Вожд Карађорђе није успео, али је покренуо. За њим, Милош Обреновић успјева подарити Србији готово пет вјекова чекану слободу и самосталност. Потстакнути српском револуцијом, у истом вијеку, слободу су од Турака извојевали и Грци и Бугари.

Окупљени данас овдје ми обиљежавамо и славио 200 година Првог српског устанка, храброг Војда Карађорђа, али славио и српски народ којег скоро пет вијекова турског ропства није одвратило од жеље за обновом државе. Како год имамо разлога да славио великана који је стао на чело народа, славио и народ који је имао хомогеност и храброст да пође за вођом против бројнијег и јачег непријатеља.

Славио данас народ који није велики по бројности, али је велики по бурности историје, поносу и вишевијековном отпору којег је пружао поробљивачима и окупаторима.

Иако су српски устанци обновили државу и успоставили темељ монархије Србије, за Босанске Србе они су значили раздвајање од матице и успостављање границе на Дрини. Србија је турску окупацију замјенила слободом, Босна је Турке замјенила Аустроугарима. Са успјехом српске револуције успостављена је граница на Дрини, која је прво била граница између држава па онда граница између република у истој држави, и данас опет она је граница између држава.

Како тада, тако и данас Дрина тече својим током не марећи што су са обје стране воде исти народи а друге државе.

Нови историјски контекст српско српских прекодринских односа, пуна два вијека, са мање или више интензитета, одржава се на опште политичке и међдржавне односе на Балкану.

Које куде Срби, рекао би Вожд Карађорђе.

Које куде је и било, кроз цијели деветнаести вијек, али посебно и најчешће трагично кроз двадесети вијек, за све Србе на Балкану. Два балканска рата, два свјетска рата, пет деценија комунистичке аутократије, и на крају вијека грађански рат, све плаћено животима, разарањима, страховима, патњама, прогонима, економским, политичким и националним емигрантима подсјећају нас да у двадесетпрвом вијеку морамо као народ наћи начин да одредимо свој национални и државни идентитет а да при томе не пострадамо.

У двадесетпрвом смо вијеку.

Сва вијековна историја Срба је историја борбе за идентитет, државност и национални статус. Свака од великих историјских епоха Европског континента обиљежена је сукобима, а најчешће мјесто директног и најтрагичнијег сукобљавања био је Балкан.

Падом Берлинског зида крајем двадесетог и почетком двадесетпрвог вијека отворила се нова епоха сукоба на истој локацији. Опет је српски народ учесник међунационалних и међдржавних сукоба на Балкану али у новом контексту односа великих сила и глобалних политичких свјетских процеса.

Док овдје обиљежавамо догађаје од прије два вијека, савременици смо нових и исто тако историјских догађаја. Јасно је да је данашња политика Европске уније, Русије и Америке пресудна за национални и државни статус житеља Балкана.

Европска унија на највећем дијелу Европског тла, као хармонична заједница народа, држава и регија, идеал је већине западноевропских нација и држава, са границама које само омеђавају административно територијалну надлежност у јединственом систему правила, стандарда и норми живота и суживота.

Таква уједињена Европа већ је исказала јавну на­мјеру уласка на цијели Балкана, објављујући прошле године на самиту у Солуну политику према земљама западног Балкана.

Она то већ и чини, и српски народ има интерес да препозна ове нове историјске процесе. Историјски нам је важно као народу да властите националне интересе ускладимо са општим интересима великих а посебно Европске уније. Са чланством у Европској унији наши национални интереси биће истовремено и интереси Еворпе. Опредјељење свих данашњих држава у којима живе Срби, а посебно Србије и Црне Горе и Босне и Херцеговине да се интегришу у Европску унију, пут је ка стабилизацији региона и ка коначном изласку свих балканских народа, а тиме и Срба из увјек егзотичног и проблематичног оријента.

Нама у Републици Српској намјењна је задаћа да свој национални идентитет градимо у оквиру Босне и Херцеговине. Ми то и чинимо, још од краја 1995. године када је потписан Дејтонски мировни споразум, иако једно вријеме нисмо схваћени озбиљно од стране великих сила које се данас зову „међународна заједница“.

Принцип неповредивости међудржавних граница у Европи сачувао је интегралном Босну и Херцеговину послије крвавог готово четворогодишњег унутрашњег рата. Тај принцип не може имати изузетке, посебно на Балкану гдје се креира нова политика регионалне стабилности кроз приступање Балканских држава интеграционим процесима. Услов за прихватање међународно самосталне Босне и Херцеговине од стране Срба био је унутрашњи суверенитет и висока аутономија Републике Српске унутар Босне и Херцеговине, што је „међународна заједница“ добро разумјела и у Дејтону креирала ново државно унутрашње ентитетско уређење Босне и Херцеговине.

Република Српска је од тада ентитет у Босни и Херцеговини, и заједно са Федерацијом Босне и

Херцеговине гради административно територијални и међународни субјективитет и суверенитет Босне и Херцеговине.

Република Српска представља коначан, непромјенљив и одржив институционално административни и територијални статус за Србе у Босни и Херцеговини.

Девет година након завршетка рата је довољно времена за почетак изградње нових унутрашњих односа у Босни и Херцеговини, који морају бити утемељени у Дејтонском мировном споразуму, а изрази су усаглашености представника сва три конститутивна народа у Босни и Херцеговини.

Република Српска има интереса да Босна и Херцеговина уђе у Европску унију, и свјесна је да за улазак у ову велику Европску породицу држава и народа треба градити државну функционалност Босне и Херцеговине примјерену потребама њеног неопходног међудржавног субјективитета.

Република Српска стално упозорава да је могуће градити државну функционалност Босне и Херцеговине, а истовремено одржати неопходан баланс виталних интереса конститутивних народа и Ентитета.

Само са оваквим балансом Босна и Херцеговина може опстати, и сваки покушај укидања оваквог унутрашњег баланса претвориће се у мајоризацију са трагичним последицама по Босну и Херцеговину и њену будућност.

Пут у Европску унију неће бити кратак и мора бити поплочан оваквим фундаментом унутрашњих односа у Босни и Херцеговини. Ми међународну интегрисаност и идентитет Босне и Херцеговине желимо да градимо искључиво са Републиком Српском унутар ње.

Идентитет и адреса свакога народа уписују се у књигу заједнице народа Европе. Нема разлога да мјењамо ни име ни адресу, као што без имена и без адресе не можемо ни бити уписани у ову књигу.

Историја нас је на то научила.“

За време свечаног ручка његово високопреосвештенство митрополит Николај је говорио о томе како чувамо завјете својих предака.

„Две важне свечаности“, рекао је митрополит, „довеле су нас у ову древну српску светињу. Прва је

обележаваће 200-годишњице Првог српског устанка и за њу смо се, колико је боље било могуће, припремили. Друга је тек напоменута отварањем Музеја митрополита дабробосанских. То је 785-годишњица од добијања самосталности Српске цркве 1219. године. Оба догађаја су веома важна за Српски народ и Српску цркву. Оба догађаја подсећају на речи Божије из Старог Завета: "Пазите да не заборавите завјета Господа Бога својега" (5 Мој 4,23).

Први догађај који смо обележили је 200 година Првог српског устанка, подигнутог у време робовања под Турцима, којим су Срби хтели да своју тешку ситуацију преокрену у своју народну слободу. Устанак из 1804. настављен је 1815. године, Другим српским устанком, чиме је извојевана слобода, и народна и црквена. У највећој могућој мери Српство се објединило.

Јањичари мучише народ српски разним мукама, јер није прихватао политичке, економске и друштвене привилегије које су им нудили, само да пређу у ислам. Подизање устанка значило је: Остајемо у својој вери, одани својим традицијама, своме културном наслеђу, своме народу и имену, Светоме Сави, Христу Спаситељу своме Богу.

Верујемо да ћемо овим слављем, на најбољи начин, обележити обнављање српске државности, те да ћемо на наше будуће нараштаје оно најважније пренети и поручити им, у овој јубиларној години: Држите уредбе и заповести предака наших, да би добро било и вама и нараштајима вашим након вас, да би вам се продужили дани на земљи коју нам је Бог дао. Јер ми смо данас у великој опасности да заборавимо, гледајући историју само нашега времена. Господ Бог је учинио завет с нама, полагањем оне заклетве у Орашцу, Карађорђа и свих присутних пред Крстом и Јеванђељем Христовим.

Нема сумње, свако покољење је дужно да трчи своју трку на стази историје. Ниједно покољење не почиње испочетка, него наставља онде где су преци стали. Свако покољење, буктињу своје историје носи у свом времену. Ми смо дужни да чувамо огањ на своме народном огњишту. Овај дан нас подсећа управо на те обавезе, али нас у исто време подсећа и на заслуге наших предака. Овај догађај указује и на нашу одговорност према покољењима која долазе после нас. Пред нас искрсавају многа питања: Како

трчимо на трци савремене историје свога народа и своје Цркве? Како чувамо завете својих предака? „Сећамо ли се шта су радили наши преци,“ вели пророк Осија. Данас, одговарајући на ова питања, ми најбоље обележавамо овај значајан јубилеј из историје свога Српског народа,“ рекао је на крају митрополит Николај.

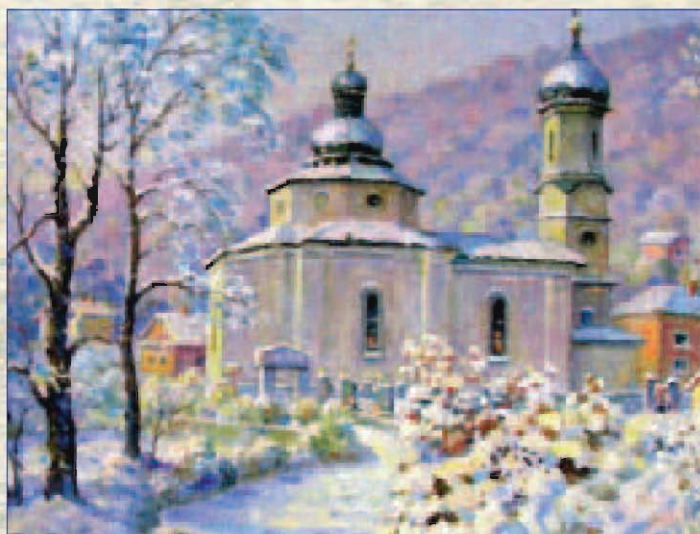
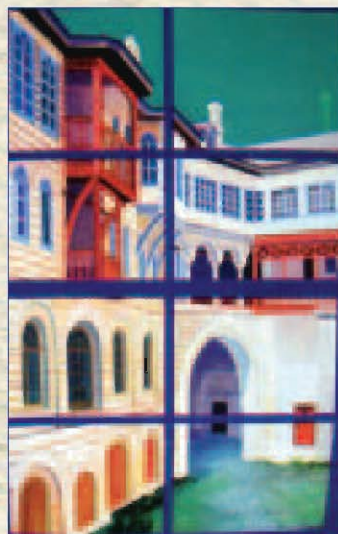
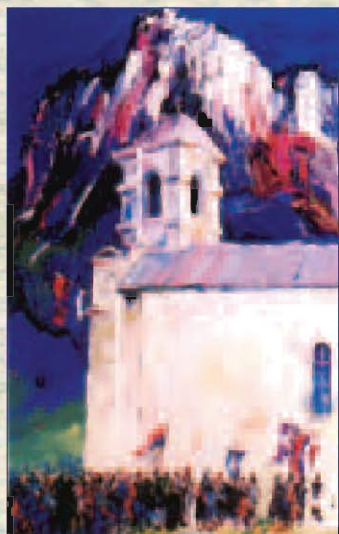
„Стога, дозволите ми да се свима који узеше учешћа у овом народном и црквеном делу најтоплије захвалим, да вас све с љубављу поздравим и Бога замолим да и даље бди над нама, молитвама Његове Светости Патријарха српског г. Павла и свих отечествених Архијереја, као и свију вас који молитвено узесте учешћа у овом изузетно важном догађају у историји Српског рода и Српске цркве.“

Поводом 200-годишњице Првог српског устанка митрополија дабробосанска установила је орден Светог Петра Зимоњића, златни и сребрни. После установљења митрополит Николај је, заслужним грађанима и институцијама, доделио 17 ордена. Златним орденом су одликоване Војно-медицинска Академија у Београду и Клиничко-болнички центар у Тузли - за лијечење и његу свештеника Јеремије и његовог сина Александра Старовлаха. Међу одликованима сребреним орденом су: председник Републике Српске г. Драган Чавић, председник Владе Републике Српске г. Драган Микеревић, проф. др Радош Љушић, Музеј СПЦ, предузеће „Вујић Ваљево“.

Пројојереј Ранко М. Билинац

ДОБРУНСКА ЛИКОВНА ТРАЈАЊА

поводом знамените
светковине,
отварања галерије и музеја
у комплексу
манастира Добруна

*Драгиша
Милосављевић*

У Добруну је сваке године свечаност. Неки то зову ликовно саборовање што у ствари и јесте. Јер за сабор смо лепо и отмено обучени, припремљени и дотерани. Водимо рачуна о себи и другима. Али ове године сабор у Добруну разликоваће се по много чему. Биће свечанији и лепши. А и место на коме ће се догађати значајно је промењено. Архитектонски облици нових грађевина у сагласју су са древним и не ремете природне токове. У једној, свакако најлепшој, на западној страни, налази се нови музеј и галерија модерне уметности. Ова последња настала је духом ентузијазма и креације за нешто више од једне деценије, и заслужује посебан осврт.

Уствари овај подухват заслужује и много више, али скромност које све мање има налаже да се простор за писање остави и другима.

Дакле, захваљујући труду и пожртвовању, одрицању и упорности вишеградско и добрунско ликовно трајање, резултирало је за релативно кратко време местом на коме ће, и у коме ће се скупити најбоље, што је протеклих година овде стварано.

То су слике и скулптуре посвећених, графике и акварели ликовних верника. Оних који су знали где иду, и зашто иду. Остављали су овде део себе у једном трагичном времену. У оном када се мало мислило о сликарству већ о елементарном живљењу, и преживљавању. Долазили су ходочасници са стране, мање знани или сасвим непознати. Као по неком исконском и древном правилу, тамо где се нешто исправно догађа одла-

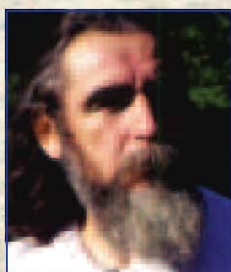

Никола Кусовац

**Списак аутора и њихових дјела за сталну поставку
Галерије Умјетничког братства Манастира Добрун**

Редни бр.		Презиме и име	Мјесто	Назив дела	Техника - димензија
дела	аутора				
1	1	Бартула Драган	Лозница	Добрун	Акрилик 70x55
2				Вишњић	Акрил уље 100x80
3	2	Богосављевић Миливоје	Београд	Митрополит Николај	Уље на платну 80x60
4				Патријарх Павле	Уље на платну 80x60
5	3	Бугарин Веља	Нови Сад	Радости	Уље на платну 100x80
6	4	Верговић Радомир	Ужице	Литија у Добруну	Уље на платну 73x54
7				Крајпуташ и Црква	Уље на платну 73x54
8	5	Вуковић Биљана	Београд	Савине ливаде	А/О ком. тех. 117x158
9				Добрун 1/5	А/О литографија 47x64
10				Добрун 2/5	А/О литографија 47x64
11	6	Драгаш Слободан	Бањалука	Јабuka у крсту	Акрилик 30x30
12	7	Драшковић Миљана	Ужице	Црква у Вишеграду	Уље на платну 50x60
13	8	Ђокић Милорад Млађи	Крушевац	Снага народа	Уље на платну 70x51
14	9	Јеленковић Дивна	Београд	Благовијести - Добрун	Уље на платну 100x70
15	10	Јовановић Љубивоје	Ариље	Данак у крви	Уље на платну 66x186
16	11	Јовановић Обрад	Ужице	Источник	Ком. тех. 100x70
17	12	Каришић Рајко	Врбас	Добрун	Ком. тех. 80x60
18	13	Кесић Чедомир	Панчево	Црква у Вишеграду	Уље на платну 54x73
19	14	Ковачевић Бранислав	Пале	Добрун	Уље на платну 70x100
20	15	Ковачевић Мирко	Чачак	Трагом записа (Крст)	Ком. тех. картон 70x50
21				Трагом записа	Ком. тех. картон 70x40
22	16	Кораћ Милутин	Ужице	Црква у Вишегр. Бањи	Уље на платну 50x66
23	17	Мандић Здравко	Зрењанин	Добрунски монаси	Уље на платну 110x90
24	18	Милић Милан Јагодински	Нови Сад	Вишеградска црква	Уље на платну 60x70
25				Лавра српска	Акварел 54x74
26	19	Милошевић-Сибиновић Лепосава	Београд	Чувари	Уље на платну 54x49
27	20	Мирчета Здравко - Здраве	Београд	Манастир Крка	Уље на платну 80x80
28	21	Михајлович А. Јакушенко	Украина	Црква у Вишеграду	Уље на платну 42.5x51
29				Црква у Вишегр. бањи	Уље на платну 45x62
30	22	Михајловић Вељко	Београд	Манастир Добрун	Уље на платну 50x60
31				Добрун 1343-1993	Б/10 Бакропис 41x71
32				Хиландар	А/О ком. тех. 23x23

Редни бр.		Презиме и име	Мјесто	Назив дела	Техника - димензија
дела	аутора				
33	23	Михољчић Милијанко	Бијељина	Крст 1.	А/О Акватинта 50x40
34				Крст 2.	А/О Акватинта 50x40
35	24	Никитовић Бранко	Вишеград	Хиландар	Акрил 92x65
36				Пирг Светог Саве	Акрил 92x65
37				Темнићи запис	Акрил-уље 68x58
38	25	Ракита Михаило	Бањалука	Добрунске фреске	Акрилик 70x50
39				Добрунски стећак	Акрилик 50x60
40				Камење 1.	А/О ком. тех. 55x42
41				Камење 2.	А/О ком. тех. 60x42
42				Камење 3.	А/О Акватинта 58x42
43.	26	Родић Станко	Нови Сад	Звоник у Добруну	Уље на платну 50x70
44				Добрунска црква	Уље на платну 80x60
45	27	Станић Ђорђе	Ужице	Црква у Вишегр. Бањи	Уље на платну 71x70
46	28	Станковић Ивана	Ниш	Исус Христ	Е/А ком. тех. 59x59
47				Богородица	Е/А ком. акватинта 59x59
48 - 49				Студеница	Графика 70x83
50 - 59	29	Стошић Зоран - Врањски	Сомбор	Хиландар	Графика 50x40
60	30	Сушецки Томислав	Вршац	Распеће	Уље на платну 65x50
61				Монаси	Акварел 3x 47x30
62	31	Терзић Владан	Ужице	Добрун	Уље на платну 80x65
63	32	Томановић Драган	Ужице	Св. Наум Охридски	Копија фреске 80x31.5
64	33	Ђетковић Вјекослав	Београд	Добрун	Уље на платну 55x70

Бранко
Никитовић

зе одабрани, често и непозвани? Са њима идемо и ми па шта буде друга-ма биће и нама?

О Добруну је писано и писаће се али вероватно никад довољно и поуздано. Добрунске тајне можда никада и неће бити одгонетнуте. Оне од најстаријег доба па до данашњих дана. Тајне древног града, предграђа и древног манастира у подножју, чији се изглед мењао у зависности од господара и рушитеља, од ктиктора, слуга и градитеља, о којима се веома мало зна.

И сви други су овде битисали у уверењу да се утврђеним градовима могу вратити поседи, феуди и уставасана Дрина. Дакле, много тога у Добруну чува се

и крије. Та чудесна добрунска међа изгледа да је много пута освајана али никада савладана.

Данас је то граница између посвећених и рационалних, хировитих и ћугљивих. Међа која дели исте или сличне. Оне који Дрину прелазе ћупријом и друге који је водом газе. И једни и други верују у исправност властитог поимања и у грешке других. Али, тајне и постоје да бисмо их временом одгонетали...

Било би потребно много простора и папира да би поменули добрунске и вишеградске ходочаснике и њихова дела. Кад се временом буде стварала књига са именима оних који су овде долазили и оставили део себе у пејсажу, графици или скулптури, биће то велики списак, својеврсни Поменик; Бартула Драган, Миливоје Богосављевић, Радомир Верговић, Милорад Ђокић, Мирко Ковачевић, Милутин Ко-

раћ, Биљана Вуковић, Здравко Мандић, Здравко Мирчета, Веља Михајловић. Затим, не могу се мимоићи ни Михаилович Јакушенко, Родич Станко, Станковић Ивана, Ракита Михаило, Владан Терзић. И многи други. На неке морамо се враћати. Добрунски монаси Здравка Мандића на истоименом платну чине део овог текста сувишним, као што и подсећање на фреске из благовештењске цркве и стећак испред ње, Михаила Раките дају нову фактографију древном Добруну и његовом наслеђу.

Литије Радомира Верговића око добрунске цркве враћају нам неко друго доба у коме су подизали храм неимари Веље Михајловића и Родић Станка. Али мостови вишеградски у сликама Веље Михајловића јесу снови преточени у белине. Он је преко њих прелазео у белим вишеградским ноћима. Када се неки будући буде градио биће налик на онај из Вељине имагинације.

Добрунска светковина овог Господњег лета, посебно обавезује. Да се о онима најзаслужнијим за велики допринос васпостављању вредности духа грађње и обнове, упуте похвале које неће произвести гордост већ само смерност. Оне личности, које на жалост, неправедно и свесно заобиђосмо, чинимо то са осећајем стида јер простор овог текста то ограничава. Неке личности не могу се мимоићи. На првом месту, неопходно је подсетити на огромну заслугу Његовог Високопреосвештенства Дабробосанског митрополита Господина Николаја, чијем ктиторству готово да нема краја. Попут средњевековних неимара он свуда стиже: гради, дограђује, обилази. Без премца у новијем времену овај духовник преноси и огромну енергију на друге, своје најближе, на сараднике, на монахе. Све их обузима жеђ за грађењем и подизањем, за новим и недосегнутим.

Ликовна саборовања у Добруну и Вишеграду у протеклој деценији резултирала су бриљантним остварењима, радовима и креацијама захваљујући пре свега човеку добро знамом не само у својој средини већ и много шире. Реч је о Бранку Никитовићу сликару из Вишеграда, о коме је било речи и о коме ће се, сасвим је извесно, још писати. Вођен неком космичком духовношћу овај сјајан човек живи за оне дане око Велике Госпојине када се у Вишеград и Добрун сакупљају гости Сабора. Долазе са свих страна ходочасници, али са знањем да их као браћу

по духу и кичици сачекује Бранко. За све има времена, сваки проблем одлично разуме, себе најмање. Ко уосталом у таквим ситуацијама за себе мари? Ако похвала изречена на овај начин изазива било какву нелагодност у човеку на кога се односи, онда је аутор ових редова прима са пуном свешћу, јер се и сам више пута, као и многи други, уверио у бескрајну гостољубивост вишеградског домаћина. Данас када се само сагледа део створеног ликовног блага за једну деценију, и изложбени простор у Добруну, постаје чвршће уверење у бескрајне могућности људског духа, духа креације. Али и вера у индивидуалност појединца, попут Бранка Никитовића. И коначно вера у деценијско добрунско трајање које ће надживети ефемерност и попут зидина старог града оставити трајне доказе о опстанку под овим небом.

УМЕТНОСТ ВИШЕГРАДА - СВЕТ СНОВА И НЕСПОКОЈА

(поводом девет ликовних сезона у Вишеграду)

Почетак је Добрун а не Вишеград. Разлог можда и не треба посебно наводити. Јер Добрун је знатно старије насеље и утврђење, које је остало у сећању и епској меморији народа читавог краја. Добруну су припадала сва околна насеља а у једном времену и Прибој је био део добрунског кадилука. Дакле у Добруну уз издашну помоћ монаха давне 1993. године, постала је извесном идеја једне духовне радионице у којој су уметници, ликовни ствараоци остајали у обавези да се једном у току године у сред лета, сретну у Вишеграду. Идеја је на велику срећу и захваљујући упорности оних који су уз огромна одрицања себе жртвовали, успела да живи па је и сва прилика да ће врло брзо, јер године неумитно лете, доживети и десету годину за редом.

Можда није примерено, присећати се свих несрећа и зала која су се у међувремену догодила на овим просторима. Разуме се, то се не сме и не може заборавити. Али повод да се у ратном окружењу негде, догађа Уметност, није својствен неким другим, срећнијим срединама и народима. Балканским јесте, и то је трагични спецификум овог поднебља. Надајмо се, да је и последњи.

Али да се још мало вратимо Добруну одакле је Уметност напојена духом креације и вечности, по-

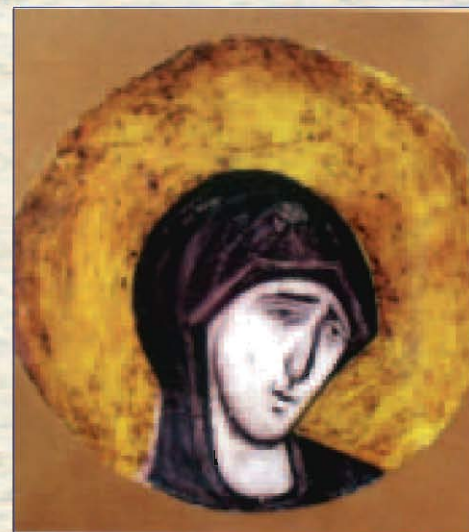

стала образац препознатљивости. Добрун је без сумње, чудесна граница. Некад је стваралачка, инспиративна, али и трагична, вековна међа која данас тугује у некој недокучивој самоћи. За стари добрунски град везују се и многе легенде. Тамо где је историја у тами или је загонетка, долазе предања. Она су увек једноставнија и лакша па се и непознанице брзо могу одгонетнути. Добрунски град наводно, зидала је Ђурђева Јерина, као и многе друге у народној свести. Легенда о турском освајању и издаји града у подножју Рзава својеврсна је епска реминисценција на догађање из знатно шире историјске равни. Међутим, град Добрун још је средином XIX века, импозантно изгледао. Таквим га је доживео руски конзул Гиљфердинг, који је записао да ништа слично на свом путу по Босни није видео. Спољни зидови били су високи и опкољавали су околна брда, а у средини на централном месту, доминирала је бела манастирска црква са конацима и помоћним просторијама. Било је то и сведочанство духовности и отворености једног народа који је своја духовна седишта градио у подножју утврђених градова. Духовност се по правилу никада не може затворити.

Многи сликари прошли су и проћи ће Вишеградом и ту оставити један део себе, својих снова, свога срца. То се на сваком кораку види и зна. Вишеград постаје препознатљив колико по ћуприји толико по ликовности која овде настаје и остаје. Сликарска свет долази нечујно, разиђе се по брдима и проплавцима, увече се сакупља са сновима, сликама и обојеним рукама. Ништа не мари што су предели на које они стижу, гоово истоветни из године у годину. Они се ликовно и духовно трансформишу постају нови, невероватни, лепо, изнедерни из срца оних којима је Вишеград зачарани свет који треба откривати, а неким почетак и крај људског битисања. Тиме Вишеград добија неке нове, несвакидашње просторе који ће, врло брзо постати доступни свима.

Тешко да ма која интерпретација вишеградске ликовне дружине може обухватити све оно што се за протеклих девет година остварило. Велики број радова слика, пејсажа, уља, акварела, скулптура, трајно су сведочанство оних који Уметност претпостављају свему другом, ако је било шта друго, вредно толиког труда.

Драгиша Милосављевић

ИНТЕРВЈУ

Његово Високопреосвештенство
Митрополит дабробосански, господин Николај

НОВИ СЈАЈ СТАРОГ МАНАСТИРА

- По свему судећи, а што ће се надам се и пошврдиши, ово је један од Немањихких манастира из деветиој вијека
- Од 1994. године када му је враћен монашки живој комплекс овој манастира ревитализован и обновљен новим садржајима
- Монуменшални сјоменик Вожду Карађорђу доминираће овом равском долином
- Манастир Добрун би шребао постојати срж Босанске светије горе коју желимо обновити

Кажу да се човјек цијени и памти по дјелима. Ако је тако, онда ће се његово Високопреосвештенство Митрополит дабробосански Николај и цијенити и памтити по бројним обновљеним и новоизграђеним црквеним храмовима, а посебно по обнови и изградњи манастирског комплекса у Добруну код Вишеграда. С разлогом, а поводом предстојећег великог народног Сабора којим се 28. и 29. августа у Вишеграду, а посебно у добрунском Манастиру обиљежава велики јубилеј 200 година од подизања Првог српског устанка, замолили смо га за интервју Гласу Српске. Нашао је времена за овај разговор, мада је, како каже, ових дана презаузет и практично недоступан због бројних обавеза.

- Господине Николај, можеш ли нам рећи нешто конкретније о сјароси добрунској манастира

Манастир Успенија Пресвете Богородице у Добруну код Вишеграда, који се првобитно у давна времена звао „Крушево“, спада у ред веома старих манастирских здања. Има ту дилема, у погледу његове старости и времена градње. Судећи по првим резултатима археолошких ископавања, која у манастирском црквеном здању обављају стручњаци Републичког Завода за заштиту културно историјског наслеђа из Бања Луке, очигледно је да се ради о Немањихком манастиру. Према писаним траговима

ово је био љетниковац Немањића, гдје су они прона-
лазили молитвени мир. Било је то вријеме када су се
они надметали ко ће љепшу цркву и манастир поди-
ћи, а највише су их подигли на подручју Косова и
Метохије. Све до Косовске битке, када тај елан је-
њава.

***О каквим дилемама, у погледу старости овог
Манастира, је ријеч ?***

Постоје два различита мишљења о његовој ста-
рости, а самим тим и о значају. Према студији покој-
ног Саве Косановића, манастир у Добруну је грађен
у деветом вијеку. Други, опет, мисле и тврде да је
то 1219. година. Ради се, дакле, о години када је до-
бијена самосталност Српске православне цркве и од
када датира Митрополија дабробосанска. По тој те-
орији и Манастир, као и наша епархија, ове године
обилежавају 785 година од свог постојања и градње.
Али, опет, наглашавам, све ће се подробније знати и
научно потврдити када се заврше комплетна архео-
лошка и антополошка истраживања.

***Према овим првим налазима, може ли се рећи
да је тачнија прва теза ?***

Првобитни Манастир овдје у Добруну, како већ
непобитно потврђују досадашња истраживања, ра-
ђен је у Византијском стилу, а нађено је и парче оло-
ва од крова, остаци фресака, те остаци зида од каме-
не седре, из околине Вишеграда. Очигледно да ове
најновије ископине и значајни налази много обећа-
вају и потврђују да је он старији него што се до сада
мислило. Ипак, сачекајмо комплетне резултате на-
учних истраживања да би били у потпуности сигур-
ни.

***Овај Дрински крај у средњем вијеку био је сре-
дњише бројних манастира***

Наравно, од Горажда па до Добруна све до дола-
ска Турака и Отоманске империје овдје је било чак
14 православних манастира, у оквиру такозване Бо-
санске Свете Горе. Од свега тога, поред манастир-
ске цркве у Добруну данас још постоји црква „Све-
тог Георгија“ у Доњој Сопотници код Српског Го-
ражда. Све друге из тог периода су порушене, почев
од Ратаја код Фоче-Србиња, гдје је чак пронађен и
саркофаг из четвртог вијека. То недвосмислено

потврђује да су Срби овдје старосједиоци још од трећег вијека. Из тог периода датирају и данас затр-ти остаци храмова у Јабуци код Фоче-Србиња, за-тим на Гласинцу, у Рогатици, код Хан Пијеска, у Старом Рудом и Вишеграду. Нешто је обновљено, али је на жалост већина затрто и запуштено, што није добро.

Из којег периода датирају и бројне ћелије-испо-снице

На овом Дринском крају има их 17, а овдје непо-средно код манастира Добрун сачуване су двије. То су биле калуђерске испоснице које настојимо истра-жити, уредити и обновити.

Каква је била улога Манастира Добрун у про-шлости ?

Ова наша светиња, Манастир Добрун, одвајкада је играла велику и значајну улогу, мада није била грандиозна по обиму. Најзначајније је да је она била и остала велико народно светиште и окупљалиште. Прибил Павловић га је између 1340. и 1343. године подигао на рушевинама старог здања. Нешто је тада продужена црква за малу припрату, која је остала и до данашњих дана. Манастирска црква је тада била живописана, научници сматрају боље и квалитетни-је од Милешевског манастира. Сада се све то проу-чава и видјећемо шта ће показати научне анализе.

Кад је Манастир био под најездом Турака ?

Била су то тешка времена за српски народ који се под Отоманском најездом повлачио ка сјеверу и за-паду овог Балканског простора. Под најездом Тура-ка из правца јужне Србије, и добрунски монаси 1690. године напуштају Манастир и повлаче се према Ви-шеграду. Турци руше манастирске конаке, али ипак остављају ову цркву, онакву какву су је подигли вла-стелини Павловићи. Предање каже да су Турци, освајајући овај крај на путу из Прибоја, код Бијелих Брда сусрели српске сватове и све их побили. А да се, ипак, не ради само о пуком предању потврђено је када је грађен асфалтни пут. Градитељи су тада наи-шли на остатке бројних костура. Зато ћемо инси-стирати да се то све испита, извади и сахрани у мана-стирској порти.

Манастирска црква ипак, није преживјела Други свјетски рат

За вриујеме Другог свјетског рата Нијемци су у њој чували муницију, а кад су се 1945. године повлачили дигли су је у зрак. Уз њу и школску зграду. Овдашњи људи, који су је одвајкада сматрали својом светињом, су је након Другог свјетског рата обновили, настојећу да буде у облику какву су је подигли Павловићи.

Дуго времена овдје је био угашен манастирски живот

До 1994. године ту су били свештеници, а од тада, након пуних 270 година, овдје поново оживљава манастирство. Богу хвала, оно се ево све више развија. Кад већ причамо о монаштву и монасима проблем је што наши људи више мисле на кафане и разне пороке, знатно више него на вјеру и православље. Зато данас и немамо довољно наших монаха. Али, надам се да ћемо то успјети превазићи.

Први српски устанак је, како с'ће недавно изјавили, израс'ћао из народног бун'ћа

Наш, српски, народ робовао је преко 500 година и имао велике потешкоће са исламистима, што се осјећа и данас. Далеко веће од, на примјер, тренутних које имају у Америци или на западу. Под Турцима није било нимало лако, а најтежи је био данак у крви. Први српски устанак 1804. године управо је био подигнут против јаничара, које су Турци „створили“ од наше нејачи, а који су нашим крајевима и над нашим народом вршили велике зулуме. Дакле, наш се народ спонтано дигао на устанак одмах након Француске револуције из 1789. године, а први на Балкану. У Манастиру Добрун Карађорђе Петровић у више наврата је боравио и логоровао са својим устаницима. План је био да одавде 1807. године пређу Дрину и иду на Сарајево. Али у томе су их спријечиле прилике у Поморављу. Оно што је важно напоменути највеће битке устаника са Турцима водиле су се око Дрине и на Дрини. Почев од Карађорђевих устаника 1804. преко Другог српског устанка 1815. под вођством Милоша Обреновића, па све до 1832. године и потпуне самосталности од Турака, Србе је из битке у битку, па и преко пораза, водила устаничка идеја и никада их није напуштала.

Која је основна порука ове манифестације на Велику Госпојину?

Ми у Добруну и у Републици Српској, на Велику Госпојину, у ствари, обиљежавамо 200 година Првог српског устанка. Не чинимо ништа одвојено и посебно, већ се уклапамо у једну и јединствену манифестацију, организовану на два мјеста. Прва је била на Сретење Гоисподње, у Орашцу, у Србији, а ево Богу хвала друга на Велику Госпојину у Манастиру Добрун. Уз то, 10. маја ове године Српска православна црква је у Београду служењем и посланицом, такође обиљежила овај велики јубилеј.

Шта све Манастир Добрун добија од нових објеката и садржаја?

У првој велељепној згради биће двије музејске поставке-Карађорђевићев музеј и музеј дабробосанске митрополије, а у приземљу галерија са сталном поставком слика умјетничког братства нашег Манастира. Поред тога, наш добротвор, господин Милош Велимировић из Чачка подиже велељепни манастирски конак са великом гостионицом и неколико апартмана. Готов је и споменик Војду Карађорђу Петровићу кога су у бронзи излили у мајсторској радионици „Браће Радовић“ и он ће ових дана стићи из Београда, а на постамент биће монтиран уз помоћ хеликоптера. Ради се о заиста прекрасном споменику који по утиску и поруци изгледа знатно јачи и монументалнијих од свих постојећих. Поред тога висок је 4,2 метра, са постољем и преко 4,5 метра и када буде постављен на узвишици изнад манастирске порте доминираће овом рзавском котлином. Поменућу још једне значајне добротворе, наши људи из Чикага, Слободан и Мира Павловић граде пјешачки мост преко Рзава, велики паркин, расвјету, спомен чесму, а довели су нам и воду у сва манастирска здања, на чему смо им неизмерно захвални.

Очекујете много гостину и високих званица, велику посјету народа

Наравно, долази нам принц Александар Карађорђевић који ће и открити споменик своме славном претку Војду Карађорђу. Очекујемо Патријарха српског господина Павла, а заједно са архијерејима биће и око 50 свештеника. Најављена је и де-

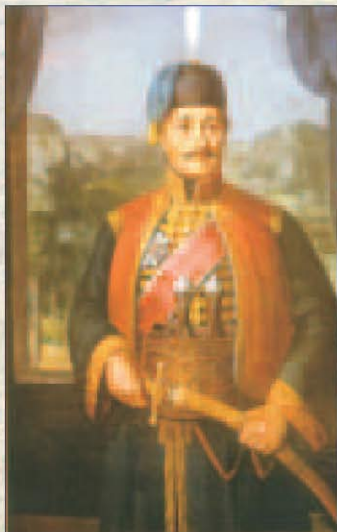
легација Грчке православне цркве, ту су и највиши функционери РС, БиХ, те Србије и Црне Горе, међународни представници и дипломатски кор у БиХ. На великом народном сабору, 29. августа у Добруну најављен је долазак великог броја наших људи, широм Републике Српске, Србије и Црне Горе, као и дијаспоре. Уз бројне свечаности тог дана очекујемо и спајање са ускотрачном пругом у сусједној Србији чиме ће манастирско здање у значајној мјери добити на приступачности, а у ту сврху послужиће и овај новоизграђени пјешачки мост, дар наших ктитора Слободана и Мире Павловић из Чикага.

Манастир Добрун у њерсејкшиви има неку нову улогу и значај

Овај наш реновирани Манастир, са новим објектима и бројним садфржајима, има потпуно нову улогу и значај. Биће то наш будући и истински центар и срж некадашње Босанске свете Горе коју желимо, заједно са околним новоизграђеним црквама, обновити. Наравно то неће ићи тако брзо и захтјеваће изградњу нових објеката. Тако ћемо уз помоћ бројних дародаваца подићи још један спрат на старом конаку, изнад њега и мању црквицу посвећену Светом Сави, а господин Слободан Павловић је рад да овдје подигне капију и музеј властелина Павловића. Наравно, мораћемо пристојно оградити комплетно манастирско здање, а од жељезница РС очекујем да ће извршити обећање и поред Манастира поставити дупли колосијек и пристаниште будуће туристичке ускотрачне пруге. Оно што бих још желио рећи, захвални смо нашем народу, свим добротворима и ктиторима, Влади РС, предсједнику РС Драгану Чавићу, а посебно општини Вишеград која нам је свесрдно помогла да ово све урадимо - *рекао је на крају овог интјервјуа за Глас Српске Његово Високоијеросевишњенство Миширополиши дабробосански, го-сјодин Николај.*

Славко ХЕЛЕТА

ОДЈЕК ПРВОГ СРПСКОГ УСТАНКА У БОСНИ

Устанак у Србији 1804. године Православни Срби у Босни дочекали су са одушевљењем. Пажљиво су пратили резултате устанка радујући се свакој победи због чега су били на мети турских власти и трпели тешке репресалије.

Истовремено са припремама устанка у Србији у Босну ће бити слати емисари са циљем да припреме устанак на тим просторима. Тако је о Илиндану 1803. године прота Матеја Ненадовић ишао у Сарајево „да се разговори са знатнијим људима на који би се начин могла искрхати дахијска сила.“ Да су слати емисари у Босну и Херцеговину видимо и из Карађорђева писма од 27. августа 1804. године упућеног архимандриту пивског манастира Арсенију Гаговићу и осталим херцеговачким главарима у коме их позива на општу борбу. У писму се даље каже да су послали људе у Босну да раде на уједињењу и да ће ускоро ударити на Босну.„Зато љубезна браћо моја, ево ви сада време и случај да се и ви ослободите и с нама следите... Босна чека само на вас... Удрите ви с те а ми с ове стране и састаће нам се војске у Сарајеву... Зато љубезна браћо моја, сједините ваше оружје с нашим и гоните љутаго мучитеља нашего, пак ћемо бити слободни ка и браћа наша Црногорци, кои се данас налазе под покровом Великога Императора Русијскога, благочестиваго цара Александра Павловића“.

Карађорђе је у Босни могао рачунати само на Србе и српске свештенике, који су имали великог утицаја на своје сународнике. Што се тиче римокатолика они су према устанку били индиферентни, јер су сматрали да се још нису стекли услови за ослобођење од Турака. Муслимани су због свог политичког положаја били против устанка и сматрали су да треба да штите Турску власт у Босни.

Порта је настојала да предупреди устанак у Босни. То видимо из султановог фермана од јануара 1805. године упућеног везиру у Босни. У ферману се износи султанова жеља да се са рајом поступа добро како не би дошло до устанка. „Ја сам пре кратког времена дознао од сигурних људи, да се чине од стране појединих званичних органа разни зулуми

хришћанском народу и његовим митрополитима и владикама, што је противно мојим царским наредбама, шеријатским прописима и уредбама, које постоје од освојења ових земаља... С тога вам наређујем да противницима улијете у уши ову моју строгу наредбу, да не би више ништа радили противно мојим царским наредбама. С тога и објављујем ову моју заповед и шељем вам је као ванредни налог, да се у мојој држави чува особитом пажњом трајни мир, поредак, благостање и задовољство..."

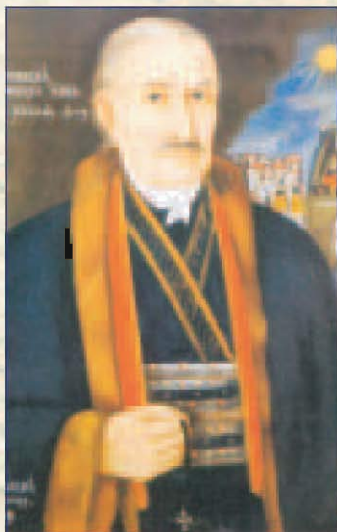
Да је устанак имао великог одјека у Босни потврђује нам француски извештај из Дубровника од 28. маја 1805. године у коме се каже да се у Босни „певају јуначке песме на српском језику, које, по обичају овог народа, славе победе Карађорђево, описујући га као хришћанског ослободиоца“. Вук Караџић каже за Филипа Вишњића, да је „ишао не само по целом Босанском Пашалуку, него и у Скадар, те просио певајући уз гусле.“ У другом француском извештају од 17. фебруара 1805. године пише да се босански муслимани боје Карађорђевој напада, и „сви православни, који су у великом броју, то желе и готови су да му се придруже“. Један свештеник из Приједора у Босанској Крајини пише 1806. године: „Трпљиво сам подносио турски јарам, као и сви православни, надајући се да Карађорђе и нас ослободи и под своје покровитељство прими“.

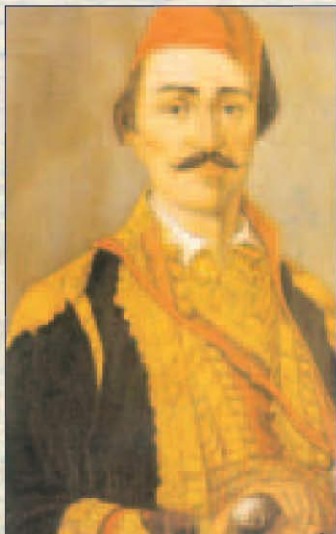
Карађорђев план је био да на Босну удари митрополит Цетињски Петар I. Босна би се у том случају нашла између две ватре па би се устаницима знатно олакшао положај. Колика је опасност претила из

Босне показују тешке борбе које су устаници водили са босанском војском према босанском пашалуку три месеца 1806. године. То је био разлог да устаници 4. априла 1806. године преклињу Петра I „крвљу српском“ да „с војском, што скорије можете, на помоћи нађее и да одмах с леђа отуда на Босну ударите, да дигнете све што се часним крстом крсти, да устане и Босна и Херцеговина на опште избављење свију Срба и да победимо нашу неверну Босну.“ Крајем маја исте године Карађорђе је владици изложио план заједничке акције против „неверне и душманске Босне“ „нечастиваго Бранковића семе проклетога“. Предлаже му савез, у који би ушле још Далмација и Херцеговина, „у онај положитељни савез, који је между старима и праоцима нашим, док су славнешима били, био! Сирјеч: у друштво оружјем и у междусобни обранитељни и нападаатељни савез.“ Карађорђе је тражио да владика дадне војску „храбро-чувеном витезу шибалији“, да „к сојединенију нама теглећи, учини једну јаку диверсију.“ Молбе Карађорђевоје и устаника биле су оправдане.

После мишарске битке 13. августа 1806. године почињу у Босанској Крајини припреме око подизања устанка. У међувремену је у подрињу 1807. године дошло до буне коју су организовали устаници који су прешли из Србије. Карађорђеви устаници су 1807. године „продрли до Брчког и дубоко према Тузли, запосели јужније, Вишеград и напли се на Романији „шест сати“ надомак Сарајеву; Рудо и Прибој били ослобођени. Њима се придружио у источној Босни

један део босанског подриња.“ О покрету у подрињу писао је Карађорђе цетињском митрополиту Петру Првом: „Покрај Дрине свуда нашу војску држимо и велику помоћ прекодринској браћи давати морамо, јер су се и они опет побунили и од нас у свачему траже помоћ, а нарочито наших старих војника ради упућивања и поучавања. А принуђен сам давати и хришћански род добро чувати, да не би преко мере у некрштене руке у ропство пао.“ По турским изворима почетком 1807. године немири и хајдучија избили су у сарајевској околини: Бутмиру, Хаџићима, Раковици, Кулешу, Дрозгонетви, Пазарићу, Становићима, Вогошћи, Нахореву, у читлуку Црној Речи. По француским изворима у пролеће 1807. године ухваћена су четири српска емисара са прокламацијом Карађорђевог у грачаници и Маглају. До средине маја исте године српски устаници су упали у предео Вла-

сенице, па више нису били сигурни ни Сарајево ни Травник. Буна је угушена а Турци су из освете спалили манастир Тавну. После гушења буне престали су упади устаника из Србије у Источну Босну а тиме је спласнуо и покрет отпора у том делу Босне.

У јесен 1809. године почела је дуго припремана буна у Босанској Градишци. На челу буне био је Јован Јанчић-Сарајлија. По њему је буна добила име јанчићева буна или Машићка буна, по елу где је почела. Турске власти су имале сазнања да се припрема буна, али нису предузеле ништа надајући се да ће таквим понашањем одвратити рају од буне.

Буна је почела 23. септембра 1809. године окупљањем наоружаних сељака око Градишке. Од 23. до 25. септембра буна је захватила срезове између Уне и Босне. Главни Јанчићеви сарадници у буни били су српски свештеници као имонаси манастира Моштанице. Помиње се поп Никодим из Свињара, који је окупио око 700 људи у планини Мотајици. Поп Јово Турјачанин ишао је по селима и дизао народ. Поп Гавро из Турјака, бунио је народ из Поткозарја. Са Јанчићем је сарађивао Сарајевски митрополит Вендикт Краљевић, који је због свога рада још 1807. године пребегао у Славонију. По његовом доласку у Аустрију дознало се да је устанак у Босни узео маха.

Буна је брзо угушена. Јован Јанчић је погубљен између 25. и 26. септембра 1809. године. Погубљен је поп Јово Турјачанин. Казнени турски одреди попалили су многа села, заробљене устанике живе су набијали на коље. Градови на Сави и Уни били су искићени осеченим главама. Где год су ухватили неког свештеника одмах су га убили. У неким срезovima Босанске Крајине побијено је сво свештенство без обзира да ли је учествовало у буни или не. Везир у Бања Луци је децембра 1809. године обесио десет Срба због учешћа у Јанчићевој буни. Кад су пред њега довели једног православног свештеника „ништа га није питао, но сместа издао наредбу да се посече, а говорило се да је тај човек био потпуно невин“.

Јанчићева буна иако је дуго припремана није попримила веће размере, па је убрзо угушена. Босна није имала дорасло вођство за устанак, а и распоред становништва је онемогућавао јаче везе међу Србима, те је заједнички рад на организовању устанка био отежан.

Владислав Пузовић

Гласник СПЦ, бр. 8, август 2004.

УКРАТКО

Добрун - Вишеград

Први српски усџанак - годишњица - 28. август

СЛУЖЕНА ЛИТУРГИЈА У МАНАСТИРУ ДОБРУН

Свечаност обиљежавања 200 година Првог српског устанка у Републици Српској почела је 28. августа, на Велику Госпојину, служењем Свете архијерејске литургије у манастиру Добрун крај Вишеграда.

На отвореном простору, уз саслужење више свештеника дабробосанске и других епархија, литургију је служио митрополит дабробосански Николај.

Присутни су били српски члан Предсједништва БиХ Борислав Паравац и бизнисмен из САД Слободан Павловић.

Литургији су присуствовали и у њој учествовали и свештеник Јеремија Старовлах и његов син вјероучитељ Александар, које су припадници СФОР-а тешко повриједили 1. априла на Палама.

Они су у Добрун дошли са рехабилитације у Бањи Ковиљачи и ово им је први пут од рањавања да учествују у служењу литургије.

МИТРОПОЛИТ НИКОЛАЈ ОСВЕШТАО ВИШЕ ОБЈЕКТА

Митрополит дабробосански Николај освештао је трпезарију највећег конака у Добруну, Музеј Првог српског устанка, Галерију слика умјетничког братства Добрун и чесму посвећену Пресветој Богородици, која се налази на улазу у порту комплекса Манастира у Добруну.

Митрополит Николај је освештао и новоизграђени пјешачки мост на ријечи Рзав, у близини манастира, дуг око 60 и широк око четири метра, чију је градњу донирао српски бизнисмен из Чикага Слободан Павловић.

Поздрављајући све присутне Павловић је рекао „да су манастири грађени поред ријека и језера одувјек били симбол и извор духовног живота“, додавши да је „бистра, мала ријека Рзав поред манастира од данас љепша и богатија, јер је премоштена“.

Према његовим ријечима, овај мост биће од помоћи вјерницима који долазе у манастир Добрун.

МОГУЋНОСТ ФИНАНСИРАЊА ИЗГРАДЊЕ МУЗЕЈА ПЛЕМИЋКЕ ПОРОДИЦЕ ПАВЛОВИЋ

Српски бизнисмен из Чикага Слободан Павловић потврдио је да постоји реална могућност да финансира изградњу музеја племићке породице Павловић у порти манастира Успенија пресвете Богородице у Добруну, код Вишеграда.

„Све што радим и градим у животу радим промишљено, плански и постепено, корак по корак, па ћу ускоро размислити и о градњи овог објекта у коме би било смјештено све оно што је остало од племићке породице Павловић, која је столвала у утврђеном граду Борчу, код Рогатице“ - рекао је Павловић.

Он је подсетио да су његови преци Павловићи обновили манастир Успенија пресвете Богородице у Добруну, а на каменом брду изнад њега саградили неосвојиво средњовјековно утврђење, које Турци „на силу нису могли освојити, него су се за његово освајање послужили српском издајом“.

Према Павловићевим ријечима, Срби су „вриједан и радан народ, али се сва српска енергија мора ујединити и оплемениити савременим сазнањима, како би пропјетале све српске земље“.

Слободан и његова супруга Мира Павловић обезбједили су средства за изградњу пјешачког моста на ријечи Рзав код манастира у Добруну, који је освештао митрополит дабробосански Николај.

Они су допирали и средства за изградњу новог водовода до манастирских конака у Добруну, а укупна инвестиција вриједна је 200.000 КМ.

У ЗНАК СЈЕЋАЊА НА ПАЛЕ БОРЦЕ ВРС

Предсједник Републике Српске Драган Чавић отворио је 28. августа у згради Борачке организације у Вишеграду спомен-собу посвећену погинулим борцима Војске РС.

„Свака од 60 општина у РС има овакву собу, а у овој је 419 ликова из Горјданске, Херцеговачке, Крајишке, Илијашке, Вогошћанске, Кошевске и Вишеградске бригаде ВРС“, рекао је Чавић одавши захвалност палим борцима ових бригада за стварање РС.

Предсједник РС је истакао „да ових 419 јунака из српског народа свједоче да ништа нисмо цабе добили ратом, али исто тако опомињу да не смјемо ништа дати цабе“.

Он је нагласио да је РС изнад свих нас и да БиХ мора да зна да своју државност има искључиво ако у њој постоји РС.

Претходно је собу освештао свештеник Рајко Цвјетковић из Вишеграда, а отварању спомен-собе присуствовали су и члан Предсједништва БиХ из РС Борислав Паравец, премијер РС Драган Микеревић, предсједник Народне скупштине РС Душан Стојичић, принц Александар Други Карађорђевић и принцеза Катарина, више посланика Народне скупштине РС, представници локалне власти, општинске Борачке организације те породице погинулих бораца сарајевско-романијске и горњодринске регије.

ПРИНЦ АЛЕКСАНДАР УРУЧИО МЕДИЦИНСКУ ОПРЕМУ

Принц Александар Други Карађорђевић и принцеза Катарина 28. августа су директору Дома здравља у Вишеграду Јасни Видаковић уручили инкубатор за породилиште, ЕКГ апарат и дефибрилатор, односно апарат за реанимацију.

Уручивању овог вриједног поклона у медицинској опреми присуствовао је и Његова светост патријарх Павле који је похвалио обичај дарожљивости код српског народа, посебно ако су дарови намијењени узгоју његових најмлађих синова и кћери, као и лијечењу становништва.

Уручивању поклона у Дому здравља присуствовао је и митрополит добробосански Николај и министар здравља у Влади РС Марин Кватерник.

ПОЗИВ УНЕСКО-у ДА ПОМОГНЕ ПОПРАВКУ НА ДРИНИ ЂУПРИЈЕ

Члан Председништва БиХ Борислав Паравец рекао је приликом посјете мосту Мехмед-паше Соколовића на Дрини у Вишеграду да је потребно хитно упутити захтјев УНЕСКО-у за помоћ у прикупљању средстава за поправку овог најугроженијег културно-историјског споменика у БиХ.

„Овај проблем треба интернационализовати, јер Ђуприја на Дрини у Вишеграду није споменик и економски објекат од локалног или регионалног значаја, већ објекат који повезује Исток са Западом и одавно је уписан у књигу свјетске културне баштине“, истакао је Паравец.

Он је рекао да као члан Председништва БиХ заједно са Комисијом за очување националних споменика БиХ покрене иницијативу за прикупљање донаторских средстава за обнову и ревитализацију познатог моста.

Заједно са Паравцем мост су обишли и председник Републике Српске (РС) Драган Чавић, председник Владе РС Драган Микеревић, принц Александар Други Карађорђевић и бројни други гости Вишеграда.

Мост Мехмед-паше Соколовића изграђен је 1571. године, а његови темељи су угрођени водама хидроелектрана Бајина Башта и Вишеград.

НАЂИ ИНВЕСТИТОРЕ ЗА ЕКОНОМИЈУ У РС

Председник Владе РС Драган Микеревић разговарао је са принцем Александром Другим Карађорђевићем у његовој резиденцији у Вишеградској Бањи о основним параметрима развоја РС у оквиру БиХ, идејама за приближавање Европској унији и о потреби да се што прије у Српској имплементирају европски стандарди.

„Замолио сам принца да се у наредном периоду чешће сусрећемо како би искористили његове конекције у свијету и Европи и дошли до нових инвеститора у економију РС“, истакао је Микеревић.

Он је нагласио да је, прије свега, потребно остварити боље комуникације са матицом Србијом и побољшати економско стање у РС како би млади остали на овим просторима.

Принц Александар Други Карађорђевић је потврдио да жели да помогне да инвеститори дођу у РС.

„Имам добре везе у иностранству које ћу искористити за будућност РС и настојаћу да одвос Србије и РС буду на доброј основи са свима“, рекао је Карађорђевић.

ОДРЖАНА СВЕЧАНА АКАДЕМИЈА

Поводом обиљежавања 200 година Првог српског устанака увече, 28. августа, у Дому културе у Вишеграду одржана је свечана академија на којој је говорио предсједник Народне скупштине РС Душан Стојичић.

Он је рекао да је почетак Првог српског устанка под вођством Карађорђа „најкрутнији догађај новије српске историје у коме је истакнуто српско национално биће и његове вриједности“.

„Нашу слободу кроз историју никада нам нико није поклањао, она нам није долазила иза зелених великих столова или под скутама великих сила. За њу смо се вазда мушки борили, уздижући се високо у борби и, као по правилу, падајући у миру“, нагласио је Стојичић.

Он се запитао докле смо у протеклих 200 година и гдје смо стигли у борби за државност српског народа, не нудећи на то питање коначан одговор.

„И као вожд Карађорђе у свом времену, тако и ми који дјеламо у име народа морамо повијети бреме одговорности како би на нашем историјском ходу било мање странпутица и расипања којима смо понајвише сами кумовали и чију смо цијену скупо плаћали увијек када смо бјежали сами од себе и онога што јесмо“, закључио је Стојичић.

У културно-умјетничком дијелу академије под називом „Више Србије по небу ведроме“ сценски је приказана прича о Првом и другим српским устанцима.

Овај програм извели су глумци, музичари, гуслари и рецитатори из свих већих градова РС.

Претходно је у малој сали Дома културе одржана промоција Зборника радова о Првом српском устанку, са научног скупа који је одржан у Вишеграду 25. и 26. јуна, и промовисане књиге Љубомира Зуквића „Поезија о Првом српском устанку“ и Предрага Пузовића „Шематизам Епархије дабробосанске“.

* * *

Добрун - Вишеград

Први српски устанак - годишњица - 29. август

ПАТРИЈАРХ ПАВЛЕ СЛУЖИО ЛИТУРГИЈУ

Његова светост патријарх српски господин Павле служио је у недељу, 29. августа, уз саслужење 50 архијереја Сиске православне цркве (СПЦ) свету архијерејску литургију у порти манастира Добрун, код Вишеграда, гдје се овог викенда одржава централна прослава у Републици Српској (РС) 200. годишњице Првог српског устанка.

Након литургије патријарх Павле је у пригодној бесједи поводом великог јубилеја подсетио на ослобађање Цркве и српског народа од 500 година ropства.

„Бог ће нам помоћи да будемо достојни вјере православне, а чувати слободу, мир и правду свима наш је задатак сада и свагда“, нагласио је патријарх.

У служењу литургије учествовали су и свештеник Јеремија Старовлах и његов син вјероучитељ Александар, са Пала, које су 1. априла тешко повриједили припадници СФОР-а. Они су на прославу у Добрун дошли из Бање Ковиљаче, гдје се налазе на рехабилитацији.

Пред око 15.000 вјерника литургији су присуствовали предсједник РС Драган Чавић, члан предсједништва БиХ из РС Борислав Паравац, предсједник Владе РС Драган Микеревић, предсједник Народне скупштине РС Душан Стојичић, принц Александар Други Карађорђевић и принцеза Катарина, затим поједини министри у влади РС те министар за капиталне инвестиције у Влади Србије Велимир Илић.

ОТВОРЕН КАРАЂОРЂЕВ КОНАК

Члан Предсједништва БиХ Борислав Паравац отворио је у Добруну, код Вишеграда, Карађорђевог конак у коме се налазе Музеј Првог српског устанка, Музеј дабробосанских митрополита, Галерија умјетничког братства манастира Добрун и капела посвећена војду Карађорђу.

Отварајући Конак, Паравац је нагласио да је овај објекат уложена огромна материјална вриједност која ће послужити за духовно напајање свих будућих генерација.

Директор Завода за уџбенике Србије Радош Љушић је говорио о горостајној фигури војда Карађорђа, подсјетивши да је вожд 1804. године из Добруна „чежњиво гладао преко Дрине у Босну, а од данас из Републике Српске (РС) гледа у Србију“.

Званичнике РС, предвођене предсједником Драганом Чавићем и премијером Драганом Микеревићем, и високу делегацију из Србије, коју предводи предсједник Владе Србије Војислав Коштуница, са поставком Галерије умјетничког братства манастира Добрун упознао је директор Градске галерије у Вишеграду Бранко Никитовић.

Он је у име захвалности за несребичну помоћ умјетничком братству Добруна предсједнику РС Драгану Чавићу додјелио највеће годишње признање братства - прстен.

Гости су обишли Музеј Првог српског устанака, у коме су изложени оригинални предмети из прве српске буне, као што су сабље, кубуре, одијела устаника, прелиска старјешина и карте Србије по пашалуцима у то доба.

Посјетиоцима је показана и поставка Музеја дабробосанских митрополита, у којем се налазе умјетничке слике 13 митрополита те предмети из ризнице ове митрополије.

ПРЕМИЈЕР УПОЗНАО ПАТРИЈАРХА СА АКТУЕЛНОМ СИТУАЦИЈОМ

Предсједник Владе РС Драган Микеревић састао се у манастиру Добрун код Вишеграда са Његовом Светости Патријархом српским господином Павлом којег је упознао са актуелном ситуацијом у РС.

Током састанка истакнуто је да је, у времену многих искушења за српски народ, изузетно важно даље јачање српског јединства.

Премијер Микеревић је нагласио да је у РС постигнут напредак у области економије, те да се нада да ће се позитиван тренд и наставити.

Микеревић је у Добруну, у оквиру централне прославе 200 година од Првог српског устанка, пред гостима из земље и иностранства одржао говор, те присуствовао откривању споменика војду Карађорђу, отварању Музеја Првог српског устанка и Галерије слика посвећених овом значајном догађају.

ОТКРИВЕН СПОМЕНИК ВОЈДУ КАРАЂОРЂУ

Након извођења химне Републике Српске (РС) „Боже правде“ принц Александар Други Карађорђевић открио је споменик војду Карађорђу постављен у близини манастира Успенија Пресвете Богородице у Добруну, код Вишеграда.

Истичући да је Карађорђе био „отац и избавитељ Србије“, принц Александар рекао је за себе да жели да буде напредни демократа како би помогао српском народу на овим просторима.

„Српском народу треба вратити достојанство које му припада, треба га вратити у Европу, испунити међународне обавезе и обезбедити нова радна мјеста“, рекао је принц Александар.

Његово Високопреосвештенство Митрополит дабробосански Николај је у свом обраћању присутнима рекао да Први српски устанак није био обична буна, већ велика револуција, док је председник Владе РС Драган Микеревић у поздравној ријечи истакао да је обиљежавање 200 година од Првог српског устанка данас у Добруну доказ више да Карађорђева буна јесте чињеница за свакога Србина, ма гдје живио.

Микеревић је истакао „да су дилеме које су се могле чути у посљедње вријеме, а које се своде на питање зашто Срби у БиХ славе један историјски догађај друге државе, лажне дилеме које користе они који желе да трајно поцијелују биће српског народа“.

„Данас у Добруну, на десетак километара од границе са Србијом, желимо да покажемо да на почетку 21. вијека границе на Балкану не смију раздвајати људе и културе, а границе као што је ова поред Добруна могу само да нас спајају и омогуће нови просперитет, што је сигурно била и Карађорђева жеља далеке 1804. године“, рекао је Микеревић.

Присутне је поздравио и председник РС Драган Чавић рекавши да се данас у Добруну слави народ који није велики по бројности, али је велики по бурности историје, поносу и вишевијековном отпору који је пружао окупаторима.

Чавић је додао да се нови историјски контекст српско-српских прекодринских односа пуна два вијека одражава на опште и међудржавне односе на Балкану.

„РС је намијењена задаћа да свој национални идентитет гради у оквиру БиХ, коју желимо да градимо искључиво са РС унутар ње и нема разлога да мијењамо ни име ни адресу, јер нас је историја томе научила“, нагласио је Чавић.

Отварању споменика војду Карађорђу у Добруну присуствовали су председник Владе Србије Војислав Коштуница, члан Председништва БиХ Борислав Паравец, председник Народне скупштине РС Душан Стојичић, мини-

стар у Влади Србије Велимир Илић и бројни други високи званичници из Србије и РС.

КОШТУНИЦА И МИКЕРЕВИЋ РАЗГОВАРАЛИ У ВИШЕГРАДУ

Председник Владе Републике Српске (РС) Драган Микеревић рекао је јуче у Добруну након сусрета са премијером Србије Војиславом Коштуницом да је потребно интензивирати напоре на реализацији Спразума о специјалним везама између РС и Србије, посебно на привредном плану.

Микеревић је најавио скори састанак на нивоу председника влада и појединих министарстава РС и Србије у Београду, на коме ће се конкретизовати мјере за свестранију привредну сарадњу.

Премијер Србије изјавио је да је скуп у Добруну доказ успјешне културне сарадње између РС и Србије, јер су обичаји и традиција дио једног истог народа са двије обале Дрине.

Коштуница сматра да се мора више учинити на продубљавању привредне сарадње у духу Споразума о специјалним везама, који омогућава много бржи проток роба и људи с обје стране границе него што је то до сада учињено.

Два премијера су се сусрела у новоотвореном Конаку у порти манастира у Добруну.

МИТРОПОЛИТ НИКОЛАЈ УРУЧИО ЗЛАТНИ ОРДЕН ВМА У БЕОГРАДУ И КБЦ У ТУЗЛИ

У оквиру свечаности обиљежавања два вијека Првог српског устанка митрополија дабробосанска у Добруну код Вишеграда уручила је заслужним појединцима и установама своја највећа признања.

Митрополит Николај је златни орден „Свети Петар“ додијелио Војно-медицинској академији у Београду и Клиничко-болничком центру у Тузли за „љегу и очински однос у лијечењу свештеника Јеремије и његовог сина Александра Старовлаха“.

Сребрни орден „Свети Петар“ уручен је председнику РС Драгану Чавићу, Влади РС, потпредседнику Организационог одбора манифестације Мирку Шаровићу, смијењеном начелнику општине Вишеград и члану Организационог одбора Александру Савићу, бизнисменима из Чикага и донаторима Слободану и Мири Павловић, браћи Радовић из Београда, ауторима споменика војду Карађорђу и општини Вишеград.

Митрополит Николај додијелио је сребрни орден „Свети Петар“ и највећем донатору свих објеката у манастиру Добрун Министарству културе Републике Србије, те Историјском музеју Србије, Музеју СПЦ у Београду, СПКД „Просвјета“ у РС, радионица Железница РС у Добоју и ХЕ Вишеград и министру у Влади Србије и историчару Радошу ЈЛушићу, као и појединцима донаторима Милошу Велимировићу, браћи Вујић и Видоју Пљеваљчићу из Србије.

ЗАВРШЕНА ПРОСЛАВА 200. ГОДИШЊИЦЕ ПРВОГ СРПСКОГ УСТАНКА

Свечаност обиљежавања два вијека Првог српског устанка у Републици Српској (РС), која је 28. и 29. августа одржана у Вишеграду и Добруну, завршена је пригодним културно-умјетничким програмом.

У свечаном програму наступале су фолклорне групе, изворне народне групе, гуслари, глумци, трубачи, оркестри и културно-умјетничка друштва из Србије и Црне Горе (СЦГ) и РС.

Ову дводневну манифестацију, којој су присуствовали високи државни званичници РС и Србије, пратило је око 15.000 посјетилаца из РС, СЦГ и БиХ, а било је акредитовано око 300 новинара из РС, СЦГ и иностранства.

Као траг ове манифестације у комплексу манастира у Добруну остали су споменик војду Карађорђу, велики Карађорђев конак, у оквиру којег су Галерија уметничког братства манастира Добрун, Музеј Првог српског устанка, Музеј Дабробосанске епархије и капела посвећена крсној слави Карађорђевића, те новоизграђени цешачки мост чију је изградњу дозирао српски бизнисмен из Чикага Слободан Павловић.

Ови вјерски и културни споменици биће у наредном периоду примамљива дестинација за бројне вјернике и туристе.

*Љиљана ФАЛАЦИЋ,
Радоје ТАСИЋ*

*Епископ милешевски
Филарет*

*Епископ шумадјиски
Јован*

*Епископ будимљанско-
никшићки Јоаникије*

*Епископ банајски
Никанор*

*Митрополић
добробосански Николај*

*Патријарх српски
Павле*

*Епископ зворничко-
шүзлански Василије*

*Епископ врањски
Пахомије*

*Епископ древцики
Марко*

*Епископ лиљански
Теодосије*

*Епископ хумски
Максим*

